

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 28. Sierpnia V. S. R O K U 1809.

S. PETERSBURG V. S. d. 17 sierpnia. Leyb huzarów rotmistrz Troszczynski zostaje pólkownikiem. Leybgwardyi preobrażeńskiej kapitan Barteniew zostaje pólkownikiem. Leybgwardyi Jzmayłowskiej kapitan Uszakow 2gi zostaje pólkownikiem—J. J. mość oświadcza swoje ukontentowanie artyleryi GM. X. Jaszwilowi i 4tey artylerzyskiej brygady rotnym komendantom za przyprowadzenie tej brygady do lepszego porządku, w jakim znaleziona przez Inspektora artyleryi GL. Barona Millera Zakomelskiego—Minister morskich wojskowych sił Czyczagow za prozbą uwalnia się na czas od służby dla poprawienia zdrowia; na miejscu jego zawiadywać będzie interesami główny dowódca floty czarnomorskiej Admirał margrabia de Traverse, na tego zaś miejscu będzie vice-admirał Jazykow.

Kładniemy wiadomość, od 1 stycznia tego roku 1809 do 1 lipca, wiele Departament wojskowy lądowy odebrał najmiłościwszych darów i nadgroń w pieniądzech na raz ieden w pensjach corocznych, w orderach i znakach brylantowych, w prezentach z drogich kamieni i złota. Naraz ieden darowano Generalom 28,215 rubli i 88 kop: oraz czter: 1000 officerom wyższym i niższym 157,534 r. i 89 k, oraz czter: zł: 1800, officerom odstawnym 2100 r. i czter: zł: 200, wdowom generalów, officerów i podofficerów 14090 r, cudzoziemcom niebędącym w naszej służbie 150 r. i czter: zł: 1000; ogółem darowano na raz ieden 270056 r. i 2 k. oraz czter: zł: 4000. Rozdano sprzętów drogich na raz ieden: tabakierkę za rubli 1200, pierścieni za rubli 27750, znaków brylantowych za r. 19500, zegarków za r. 790; ogółem za rubli 4924. Naznaczono pensyi corocznych sześciu Generalom rubli 7318, 54 officerom sztabu r. 21772 k. 71, 153 officerom wyższym r. 28163 k. 28, 15 wdowom generalów i officerów r. 9462 k. 82; ogółem pensyi roczney rubli 66719 k. 51.

Minister spraw wewnętrznych doniosł J. J. Mości, że obywatel gubernii Orenburskiej kolleski Sowietnik Timatiejew zbudował w swojej włości Pokrowskiej szpital od 24 łóżek dla swoich i drugich włości, że przytym szpitalu utrzymaie doktora, któremu płaci po 1000 rubli co rok, i że od czasu założenia w ciągu 2 lat przeszło przez szpital do tysiąca chorych różnego stanu ludzi. J. J. Mość w nadgroń tak znakomitej ludzkości dla dobra powszechnego raczył przyznać najmiłościwiej obywatelowi Timotiejewowi godność kawalera S. Anny 2 klasy orderu, i kazał o-

głosić w gazetach iedney i drugiej stolicy.

MADRYT d. 1 sierpnia. Z Gtt J dl E, J de F. H K, Zsh—GG. Wellesley Wilson i Cuesta połączywszy swoje siły na granicach Portugalli, postępowali w górę Tagu do nowey Kastylii. Przeszli przez Extremadurę i część Kastylii, przenosili główną kwaterę koleją do Coria, Placentia, Talawera de la Reina, S. Olalla. Ta połączona massa sił angielskich portugalskich i hiszpańskich ciągnęła w nadziei, zwalczania pierwszego korpusu armii francuzkiej trzykroć w liczbie mniejszego, połączenia się z G. Venegas króry z drugiej strony prowadził rokoszanów przez Aranieuiez, i zdobycia stolicy hiszpańskiej Madrytu; lecz dzień 26 27 i 28 zmieszał śmiało nieprzyjaciół zamiary, wywrócił ich dumne projekta, i nie zostawił im inney nadziei ratunku tylko w ucieczce.

Józef Napoleon król hiszpański wczesnie sciagnął z południa z Meryda Marszałka Victor X. Bellune z pierwszym korpusem; Marszałkowi Soult X. Dalmacyi od północy z Leonu przyciągnąć kazał przez Ciudad Rodrigo, a M. Mortier przez Avila, sam naresztę z gwardyą ze stolicy wystąpił. Nieczekał król połączenia się sił wszystkich, uderzył z 1m korpusem na nieprzyjaciół, i zupełnie d. 26 na równinie S. Dominika ich rozgromił; cały dzień 27 scigał uciekających, i w nocy na nowo ich poraził. Dnia 28 cofnęli się nieprzyjaciele do Talavera de la Reina i tam wybrawszy stanowisko wygodne bronić się postanowili: lecz mimo wszystkie usilności wytrzymać niezdolali natarczywości francuzkiej, straciwszy część swojej piechoty i cały regiment jazdy, ustąpili. Dnia 29 GD. Latour Maubourg wszedł do Talavera. G. Lapisse, iak piszą, z ran odniesionych umarł. Ani rzeka Albercha, ani wygodne stanowisko Cazalegaz, ani lasy, ani góry, nic zasłonić nie trafiło nieprzyjaciół przed natarczywością francuzów. Tak cofnęli się portugalczykowie, których G. Vilson był przyprowadził aż do Nava-Carnero kilka mil od Madrytu. Nieprzyjaciele wielką klęskę ponieśli: regimenta nasze co do iednego były w rozprawie oprócz wojska odwodowego. M. Soult do Placencyi wkracza.

G. Beliard Gubernator Madrytu przez swoją odwagę, i roztropność utrzymać trafił spokojność w stolicy, i umiał zastraszyć G. Venegas, który postępował od Aranieuiez na to główne miasto. Porażka GG. Wellesley i Cuesta zmieszała zamiary rokoszanów w tej stronie. Mówią iż G. Venegas ustępuje za rzekę Tagus na południe. Do szczegółów o bitwach koło S. Olalla zaszłych dodaia, że 10 t. rokoszanów do Tagu

wepchnięto, a 10 t. w niewolę wzięto, a zatym podnoszą stratę nieprzyjaciół na 26 t. licząc w to zabitych. Nie niepiszą o rannych i rozpięrzehłych, którzy już w linii stać niemogą—G. Suchet oczyszcza Arragonią z Insurgentów; dziś mała nader liczba włocegow po rozgromieniu G. Blaka—Twierdza katalońska Gironna jeszcze niepoddała się. Woyska Wir-tzurskie silnie do niej z dział białą: podobno iak w Saragocie niezostaną się tylko same popioły—Król chcąc ukarać niewdzięcznych synów oyczyny, którzy opuściwszy majątek, łączą się z nieprzyjaciółmi i przeciwko rządowi powstają, kazał wszystkie ich dobra na skarb zabrać, azatym papiery, ruchomość i dobra leżące mają być oddane dyrektorowi dóbr krajowych; wszyscy którzyby nie doniesli o będącym u nich majątku iakiego buntownika karze ulegają, przeciwnie donosiciele w miarę odkrytey własności otrzymają nadgodę.

Piszą Anglicy że Francuzi ustąpili z Ferrolu i Korunny miast położonych w Gallicyi nad morzem, pisma nasze o tym niespominają—W Cadix Hiszpani i Anglicy spólnie utrzymują straż miasta; mówią iż wielka między woyskami tych dwóch narodów niezgoda panuje; mieli tam odebrać znaczne pieniądze z Ameryki—W górach Asturyjskich i Pyrynejskich błąkaia się jeszcze niektórzy rozbojnicy—M. Augerau do Perpignan wyjechał dla polepszenia zdrowia—Flotta angielska z woyskiem angielsko-Sycylijskim długo krążąca na brzegach włoskich w inną udała się stronę; opuściła zupełnie zdobyte pierwey wyspy Porcida i Ischia, zagwozuziła, działa których wziąć niemogła i fortyfikacye zroynowała wysadzając prochami bastiony—Woyska rozbroionych korpusow Dupont i Vedel trzymane są na okrętach i wyspach Balearskich.

A M S Z T E R D A M d. 15 sierpnia. Z Gtt Hmb K, L—Ludwik Napoleon król nasz oglądał sam twierdzę Tholen. Flottyla fr: bombarduje zamek Bath przez Anglikow opanowany: straszliwe strzelanie trwało bez przerwy prawie, od d. 8 do d. 11. Statki płaskie angielskie przesunęły się ciasniną między wyspą Walcheren i Beveland, niektóre przecisnęły się między Flessyngą i Breskens, azatym stanęły na uściu rzek Mozy i Escaut. Słyszano ogromny łoskot w tych stronach, azatym rozumieją że ieden okręt czy więcey na powietrze wyleciał. G. Monnet najsilniey broni się w Flesyndze; częste czyni wycieczki na Anglikow, i wielkie im klęski zadaje. Podług wyznania samych nieprzyjaciół stracili oni łądując 500 ludzi rannych i zabitych, a po iedney wycieczce G. Monnet użyto 20 wozow na przeniesienie rannych do Middelburga. Spodziewali się Anglicy znaleźć w Zelandyi swoich stronnikow, lecz nader oszukali się spotykając w każdym meżu nieprzyjaciela: pleć piękna zachęcała młodzież do odpierania najazdu. Już się zaczyna czuć niedostatek żywności na wyspie Walcheren, która sama iedna utrzymywać musi ogromną liczbę woyska. Anglicy zakładają na wyspie Walcheren ogromne składy amunicyi i żywności, iak gdyby tam lata cale przepędzać mieli. Na nowo wielką artyleryą na brzegi wysadzili dla łamania murów

Flessyngi: mało ludne to miasto, bo ledwie 5 t. mieszkańców liczy, lecz nader iest ważne przez swoje położenie nad morzem; ma port obszerny, w którym 80 okrętow liniowych pomieścić się może.

Dziesięć fregat nieprzyjacielskich i 150 statkow przecisnowszy się kanałami między Flessyngą i Breskens, wysadziły na brzegi Flandryi woysko lądowe niedaleko Axel pod Neuze. Flottyla w górę popłynęła pod ogniem nadbrzeżnych bateryi, i nie wstrzymana pod zamkiem Batz stanęła. A zatym nowe mogą zayść gonitwy koło Antwerpii. Już wzdłuż rzeki Escaut od d. 8 do d. 15 codziennie z dział białą. Kiedy nieprzyjaciół tak groził i działał w Zelandyi i Flandryi, druga flotta z teyże wyprawy pokazała się pod Helwestsluis, i Texel, inne statki zbrojne pod Dordrecht—Lud powstaie po departamentach dla odparcia nieprzyjaciół; studenci w Bruxelles oświadczyli się Prefektowi z usługą: zapal powszechny wszystkich zaymuie. Mianowicie z departamentow francuzkich północnych ciągną znaczne siły dla odparcia najazdu.

MUNICH d. 10 sierpnia. Z Gtt J de F, H. K. W. Rozbroienie i uspokojenie Tyrolu szczególnie zbliża się do końca. G. Royeur postąpił przez Steinach na Brixen ku południowi, szturmem dobył szaniec, i most Ladit odbudował. G. Beaumont wszedł dnia 6 do Brengenz nad jeziorem Konstancyjskim; pod Hohenems wziął 4 działa i moździerze; wszystkie metalowe: bo insurgenci mieli i działa drewniane obręczami żelaznemi spięte. W Werberg poymano 8 ludzi, którzy nakazywali dąć sobie bydło, stawieni przed Sąd woyskowy usłyszeli wyrok smiertelny, azatym d. 7 rozstrzelani zostali. Wirtembercykowie i badencykowie zaieli Fussen, Pfronten, Nesselwang Juimenstat i Sonthoffen. D. 5 X. Gdański wyciągnął z Inspruck na południe dla rozbroienia i podbicia reszty Tyrolu. Na maiora Marcina Teimer iako na sprawcę wszystkich ruchow i pierwszego buntow naczelnika, wydał M. Lefebvre wyrok, ażeby wraz po poymaniu był przed Kommissią woyskową stawiony i we 24 godzinach exekwowany. Ustanowiona iest w Inspruck Kommissia która powinna opatrywać potrzeby woyska i załatwiać skargi mieszkańców. Ona przyymować obowiązana przez Administratorow broń wszelką od wieśniakow i kwitować. Ona uczyni listę powołanych do służby w czasie insurrekcyi od lat 16 do 45. Nakoniec Król Maxymilian przez wyrok, darował amnestyą dla wszystkich, którzyby do dnia dzisieyszego broń złożyli. Karani będą sprawcy rozruchow i naczelnicy buntu, oraz ci którzy broń niezłożą w czasie oznaczonym i do domu niepowrócą. Donoszący o takich przestępcach odbierze nadgodę od 100 do 1000 ryńskich. Mieszkańcy 5 cyrkulow południowych odpowiedzieć mają za straty i szkody przez dobra koronne i wiernych królowi podadnych poniesione. Famile żołnierzy i officerow w cyrkulach Inn Eisack i Adygi nadgodzone będą za przychylnosc i przywiązanie ich do interesu króla i narodū. Takaz ustawa służy Forabrgowi. Schneyder poymany i do Auszpurga ma być przeprowadzony. W ogulności Ty-

rolczycy chcą poddać się i broń dobrowolnie składać.

Pokoy jeszcze niestanoł, lecz twierdzą z pewnością że rozeym przedłużony do d. 11 września na drugi miesiąc. Cesarzowa zbliżając się do negocyacji przyjechała do Komorny, gdzie Franciszek 2gi mieszka. Mówią że w Raabnie będzie kongressu, tylko Pełnomocnicy traktować mają; inni przenoszą negocyacje do Altenburga. Napoleon utwierdzać każe szanice przedmostowe na lewym brzegu Dunaju. Na wyspie Tabor między Wiedniem a Spitz stanie obozem 20 t. żołnierza: officerowie francuzcy dla przyozdobienia bud swoich kupiują w Wiedniu kobierce. Drugi oboz już stanął pod Liefig i Spesig niżej Szenbrun. Pod Nusdorf most naprawiono należycie. Uważają nieiakieś nieporozumienie się między wodzami austriackimi. FM. Wimphen, który tyle zyskał pochwał za bitwę pod Esling przestał być kwatermistrzem. FFMM. Lichtensztein, Bellegarde i Hiller pierwsze teraz miejsce w radzie wojennej trzymają. AX. Jan w Węgrzech dowodzi korpusem od 15 t. AX. Ferdynand nienaysczęśliwszy w Polsce otrzymał komendę w Czechach. Już powszechnie rozumieją że Imperator niepowróci do Paryża na dzień 15 tego mca: wraz po podpisanym rozeymie głosniey aniżeli teraz mówiono o pokoju. Woyska nieprzestają codzień przechodzić przez Bawaryę: iedne idą do Francyi i ieńcow austriackich prowadzą; drugie z Francyi przychodzą; niedawno przybyły do Auszpurga 2 regimenta gwardyi fr: pięknie umundurowane. Spodziewają się iż Auszpurg przestanie być w stanie oblężenia, gdy niebezpieczeństwo od Tyrolu minie.

HAMBURG d. 20 sierpnia. Z Gtt H. K. L. W. J. Między Saxonią i Westfalią traktat handlowy podpisany został, tudzież drugi względem wydawania zbiegłych rekrutów i konskrypcyonistów. Scisle połączenie tych krajów, od natury rzekami powiązanych, nayszczęśliwsze może zrodzić skutki dla poddanych obu królestw—Za przykład rzetelności kupieckiey u hiszpanów przywodzą że w czasie oblężenia Sarragossy, Bilbao i innych miast, kupcy tameczni naypierwsze usiłowania swoje zwracali do uratowania saskich i innych kupców zagranicznych, którzy im towary powierzyli dobrą wiarą na wybycie—U wod mineralnych w Pirmontcie spodziewają się widzieć Xcia Pontecorvo—

W Xięstwie Oldenburgskim kirysierowie westfalscy sledzą po lasach czarnych huzarów Xcia Brunświckiego Oels, którzy przed pogonią się na statki niezdążyli. W Bremen zabrano 50 ludzi i haubicę. Kiedy Xcie Brunświcki uciekał, okazał naywiększą troskliwość o swoich żołnierzy, dzielił wszystkie ich znoje i nie wygody, na statki wsiadł ostatni z officerami. Konie, działa i sprzęty rzucił na brzegu ażeby tylko mógł zabrać wszystkich ludzi. Na morzu spotkali angielskie okręty i wystrzałami z dział powitali Xiążęcia. Natychmiast przesiadł na ich statki, a wzięte na rzece Wezer iako niezdatne do żeglugi dalekiey uwolnił. Mówią iż przyioł służbę u Anglików w stopniu Generał Leytenanta—Statki duńskie wygnały 2 brygi angielskie z uścia Elby.

Potrzeba i dzielność konduktorów dowiedziona została teraz oczewistym przypadkiem; bez konduktora 250 ludzi zgineloby, którzy robili ładunki w prochowni; wyleciałby cały magazyn prochu na powietrze z niewyrachowaną szkodą okolic. Teraz skończyło się wszystko na tym, że moc piorunowa, uwięziona niełako, spłynęła żelazem do ziemi; od impetu pęd powietrza wyłamał niektóre okna i ludzi na moment ogłuszył; w reszcie wszystko na miejscu nieskazane zostało. Niebyłoby zapewne straszniejszego w Segowii przypadku, gdyby kościół konduktorem był uzbrojony. Takie zdarzenia prawdami fizyki wsparte oswoją ludzi z potrzebą użycia trochy żelaza i drotu dla własnego bezpieczeństwa.

Król westfalski ogłosił że na nowo urządza się regiment 5ty w Magdeburgu, azatym wezwał wszystkich ludzi do niego należących gdziebykolwiek oni byli, ażeby powracali do chorągwi—Względem konskrypcyonistów ogłoszono nowy rozkaz: wszyscy ci, którzy chroniąc się od woyska za granicę wyszli czekając aż im lata konskrypcyi przeminą, wydani będą przez obce rządy, i służbę swoją odbyć dla kraju muszą, chociażby lata daleko przeszły. Idący w przepisany czas do woyska, wysłużwszy swoje lata ma prawo do uwolnienia siebie, co niesłuży zbiegom i nieposłusznym konskrypcyonistom.

Przestano już mówić o powrocie Fryderyka Wilhelma do Berlina. Król pruski dla woyska swojego wyznaczył miejsca w których zebrać się mają dla popisów. Zbiorą się Brygada Prus w schodnich pod Królewcem, Prus zachodnich pod Mewe, Pomeranii pod Stargard, Marchii pod Berlinem, Szląska niższego pod Wrocławiem i Frankfortem, brygada Szląska wyższego pod Frankenstein. Czas ćwiczenia oznaczony na 3 tygodnie. każda brygada składa się z 7 batalionów piechoty, i kilku szwadronów iazdy. Na popisy niema wychodzić cała brygada; 2 bataliony i 2 szwadrony zastać powinny w obozie, i tak na przemiany czynić wszystkie brygady obowiązane—Król pruski co do oycy Szilla, który miał wpaść na rabunek do Xstw. warszawskiego, jest wymowiony przez gazetę dworską, w sposobie, że ten Szill oyciec zabitego w Stralundzie, dawno był ze służby pruskiej oddalony, i mieszkał partykularnie w Szląsku, że on zgromadził żołnierza nie w Szląsku lecz przy armii AX. Ferdynanda, że nakoniec podobno swoją garstkę rozwiązał: że zatym pisma zagraniczne niesłusznie pomówiły z tej okoliczności rząd pruski.

WARSZAWA z Gtt Warr. Kr. Pozn. Jdl E. 27 sierpnia—Fryderyk Augnst mianował radcę stanu Węglinskiego na ministra skarbowego przez wzgląd na iego zdatność i gorliwość. Przeszły ministra skarbu Dembowski umarł—W nadgrodzie zasługi i waleczności s. p. szefa batalionu Eysenbacha Król wyznaczył 2950 złch pensyi dożywotniey dla wdowy po nim pozostałej; chciał monarcha uczcić tym sposobem śmierć rycerza w obronie Sandomierza mężnie poległego—G. Kaniażewicz dawniej legii polskiej we Włoszech dowódca, żyjący od niejakiego czasu partykularnie przyjechał do Lublina. G. Bronikowski formuje legion

naddunayski z galicyanów, którzy z woyska cesarskiego w niewolę dostali się francuzom—

Pisma paryżkie doniosły o postępie woysk polskich w Galicyi, i o opanowania Krakowa, umiesciły następny wyraz o tej wojnie. Tak się zakończyła kampania w Polsce. AX. Ferdynand ją przedsięwziął dla podbicia Xa warszawskiego. Skonczyła się w 3 miesiącach na podbiciu całego królestwa Galicyi. Jle AX. Ferdynand traci na sławie tyle iey nabywa X. Józef Poniatowski: grube błędy pierwszego poniżają, rzadka roztropność i nie ustraszony umysł drugiego wynoszą.

W Krakowie nieprzestają składać znacznych offiar w pieniądzech gotowych, bankocetlach naczyniach srebrnych, broni ognistej i wszelkiego rodzaju oręża. Na szpitalu poświęcają obywatelki i mieszkańcy Krakowa wiele płótna szarpia, bandaży, i innych porządków chorym potrzebnych, oraz pieniędzy.—W Warszawie podinspektor szpitalow Kąsinowski ogłosił co departament Płocki uczynił dla utrzymania szpitalu w czasie pobytu Cesarzów w Xięstwie warszawskim i później zaczawszy od d. 28 kwietnia do 4 sierpnia. Wyliczył iż ludzcy obywatele Płocka offiarowali na chorych wspól braci Wina i gorzałki garcy 214, octu winnego i piwnego garcy 257, Płótna łokci 937, koszul 1499, bandaży 2005 szarpia funtów 2871, pieniędzy gotowych blisko 10000. Wyliczać nie będziemy ile na utrzymanie życia dostarczono rozmaitego mięsa, zboża, iarzyń i innych rzeczy, ile ku wygodzie naczyń, pościeli, bielizny i dalszych sprzętów. Słowem zostaje jeszcze w kasie oprócz sprzętów, gotowem zł: 5901 gr: 17.

Dzień 15 sierpnia urodzin Napoleona był powszechnie święcony od uyscia Wisły aż do iey początku w Xięstwie warszawskim i Galicyi. Gazety polskie napelnione są szczegółami tej uroczystości; która w iednych miastach okazała, w drugich spaniała, w innych gustownie i przemyślnie, w owych s przepychem; wszędzie z winną czcią dla Napoleona obchodzoną była. Gdańsk, Toruń, Praga, Warszawa, Sandomierz, Kraków, Poznań, Gniezno, Słupcy, Wolsztyn, Leszno, Łowicz, Rawa, Koźienice, Radom, Dobrzeń, Golup, Ostrołęka, i inne nad Bugiem, Narwą, Pilicą i Wartą połączyły swoje sposoby dla uczczenia Napoleona i oddania iemu hołdu; radosnemi okrzykami, bębniem, trąbą, muzyką, biciem wędzłony z dział i moździerzy, głosiły Europie dzień uroczysty; przez modły, kazanie, mowy, illuminacje, napisy i wystawy tłumaczyły swoją przychylność. Wszędzie żołnierz regularny i gwardie narodowe, chrześcijanie i izraelici, Łoże massonów i inne towarzystwa święciły dzień ten ku chwale bohatera, któremu Francya, Włochy, i Niemcy tegoż czasu hołd niosły. Mianowicie twierdze Modlin i Sierock miejsca sławne za wojen szwedzkich, potem zapomniane, pierwsze ledwo znaiome w kącie gdzie Bug i Narwa połączone do Wisły wpadają, drugie nasterczone nie daleko zbiegu Narwy i Bugu nie dawno z rozkazu Napoleona szanćami opasane, palisadą i okopem warowne, groblami niedostępnemi utwierdzone,

Za pozwoleniem Cenzury wileńskiej w

budowlami woyskowemi ozdobne, w czasie najazdu ostatniego cesarskich niedobyte, wywiązywały się wdzięcznością swojemu założycielowi, obchodząc uroczystość z spaniałością woyskową i paradą wojenną; oświecone wyspy posyłać zdawały się światło, które na Wisłę spływało, a grom dział wielokroć z wieczora, zrana, w czasie nabożeństwa i toastów powtórzony rozlegał się po okolicach i nieiako z nurtami płynął do miast drugich, które podobnie grzmiały. W obchodzie dnia tego po niektórych miastach oprócz iedzenia i napoju bez płatnie dawanego dla klasy uboższej sprawiono dla ludu igrzyska: strzelano więc do celu, ubiegano się do mety, gramolono się na słupy, dla odebrania przeznaczonej celującym nadgrody.

G. Gubernator Warszawy, Kamieniecki wezwał żołnierzy ażeby, ci którzy mają po 2 karabiny, ofiarowali dla oyczyzny ieden zostawiając przy sobie drugi—Jzraelita Zalkind Hurvitz rodem z miasta Kowna, lat 60 mający, tłumacz narodowej biblioteki fr, umiający języki łaciński, grecki, hebrajski, arabski, turecki, francuzki, niemiecki, włoski, angielski, rossyjski i polski przysłał do tutejszego Towarzystwa przyjaciół nauk dwa dzieła pod tytułem: Początek języków i poligrafia czyli nauka korespondowania we wszystkich językach za pomocą słownika.

WILNO V. S. d. 28 sierpnia. Instytut wakcynacji przyłączony do wydziału 3go Towarzystwa dobroczynności, postrzegłszy że ospa naturalna złego rodzaju teraz panuje w mieście tutejszem, przewidując smutne iey skutki, czuie się obowiązany przemówić do Publiczności za dobrodziejstwem Wakcyny czyli ospy krowiej i iey zbawiennemi skutkami. W Anglii przez Jennera odkryta i przyjęta, we Francyi, Niemczech i Włoszech upowszechniona, w Turcyi nawet znaioma, niemylnym jest środkiem przeciwko ospie naturalnej i wszystkim iey skutkom szkodliwym. Przeto Instytut Wakcynacji odzywa się do wszystkich rodziców ażeby oni przez przywiązanie iakie mają do dzieci niezaniebawiali tego bezpiecznego i niezawodnego środka, a przytym oznajmuje, iż wszyscy mogą każdej niedzieli tu w domu Profassora Franka od gtej godziny z rana wakcynować swoje dzieci, czyli im zaszczeplić ospę krowią, i że oraz każdy może nabyć wakcynę w tymże domu stosownie do Artukulu 3go ustaw Instytutu—O życiu Jennera wynalazcy wakcyny i o szacownym tém odkryciu później damy. To dziś dodać możemy iż pisma publiczne zgadzają się w uwielbieniu wakcyny; wszystkie przynoszą świadectwo że ona nic nieszkodzi dzieciom, że sama przez się nigdy nie przynosi śmierci ani jest przyczyną do iakiejkolwiek smutnej choroby, że owszem zachowuje nazawsze od ospy naturalnej, od iey śladów częstokroć niemiłych na twarzy, i iey skutków nader przeciwnych życiu człowieka. Dzieci mianowicie niemający dosyć sił, w kwiecie upadać muszą pod mocą ospy naturalnej. Ubolewać potrzeba nad przesądem tych krajów, które jeszcze przekładają ospę naturalną lub szczepioną nad wakcynę.

Drukarni Uniwersytetu na Gazetę oddzielonej.